

BISERICA SI SCOALA

REVISTA BISERICESCA, SCOLARA, LITERARA SI ECONOMICA.

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . . . 100 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 50 Lei

Apare odată în săptămână: Duminica

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA:

Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 206.

„Nu vă adunați vouă comori pe pământ... Unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră“.

Indemnul acesta se desprinde din dumnezeiasca cuvântare de pe Munte.

Râvna nepotolită după bunurile lumii acesteia, trage după sine multe neajunsuri. Ingreunează cu prea multe preocupări și griji. Ele sunt spini și măracini în drumul acestei vieți.

De altă parte, bunurile materiale imbie prilej la prea multe plăceri și desfătări, respiră prea mulți trandafiri pe acest drum.

Spinii înecă sămânța și rodirile harului de sus în noi; iar rozele, cu parfumul lor îmbătător și culoarea lor ispititoare, orbesc și molesesc spiritul. Grigile de viață, ca și plăcerile nestăpânite ale ei, stau împotriva preocupărilor de mântuirea sufletului.

„Cât de anevoie este să între întru împărăția lui Dumnezeu cei ce se nădăduesc întru avuții. Mai lesne este să treacă cămila prin urechea acului...“ (Marc. 10, 24—25). Primejdia bogățiilor zace în dorința nestăpânită, pe care o nasc, de a avea tot mai mult, cât mai mult. Mulțumirea nu-și găsește marginii, căci fără hotar sunt comorile, cari pot ispiti și ademeni în această lume.

Săracul, nu râvnește decât după cele de lipsă traiului său, și acestea au un câmp restrâns. Se pot câștiga ușor, prin muncă cinstită.

Bogatul vrea bunuri mai multe, decât „pâine cea de toate zilele“, își dorește lucruri, ce nu se pot cere și nu se pot aștepta dela Dumnezeu, — și atunci caută să le dobândească pe căi omenesti și cu mijloace omenesti. Iar când nu cauți cele trebuitoare vieții

pe căile Domnului, încetezi de a-I sluji Lui, și uiți ușor de El.

Bogatul datat la lux, la plăceri și desfătări, nu e numai nemulțumit cu ceea ce este îngăduit, ci foarte adese socoate, că „poruncile Legii“ nici nu pot fi împlinite, pentru că contrastau cu „binele“ lui. De aceea e așa de greu bogatului se între întru împărăția lui Dumnezeu.

Egoismul este motorul, care ne determină acțiunile pentru căutarea mulțumirii de sine și osebirea de alții, pe cari îi trecem cu nebagare de seamă și îi dăm uitării. Aceasta ne face să neglijăm adeseori până și datorile slujbei, pe care o purtăm. Căci la doi domni nu se poate sluji deodată. Uneori lași biserica pustie și-ți urmezi căile câștigului; alte ori năpustești pe creștin să aștepte în strâmtoarea lui, în lipsurile și necazurile lui sufletești, și străjuești pe lângă indeletniciri, dela cari aștepti mai mare dobândă.

Bunurile de aici și râvnirea lor, ne face să uităm cu totul de ceea ce ne așteaptă dincolo. Preocupați numai de cele ale vieții vremelnice, lipiți cu inima de comorile de pe pământ, par'că în ele numai găsim mulțumire și fericire.

Greșala nu e de partea bunurilor vremelnice, ci de partea acelorora, cari le întrebuințează rău. Celui înțelept după înțelepciunea dumnezeiască, bogăția îi sporește virtutea. Solomon, din culmea averilor sale fără număr strigă: „Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune... teme-te de Dumnezeu și poruncile Lui le păzește, aceasta este omul“ (Ecles. 12, 8 și 13).

Pe cât de primejdioase sunt bogățiile, pe atât de mult, în mâna celui ce le folosește

bine, pot fi mijloace puternice întru a câștiga cerul. „Bună este înțelepciunea cu avuție, și mai mult folosește celor ce văd soarele“. (Ecles. 7, 12).

Prin milostenia, pe care o poate face bogatul pe indelete, se împacă cu Dumnezeu și își deschide drumul larg spre Împărăția Lui. Cei milostivi se vor milui. Câți nu așteaptă în lumea aceasta mila bogatului. Câte așezăminte de caritate, câte întreprinderi de binefacere trupească și sufletească (*fondul parohial de propagandă*) nu așteaptă ofrauda celor inzestrați de Dumnezeu cu averi.

Crezi că ți-a îngăduit Dumnezeu bogăția numai pentru libovirea vieții tale? Greșești. Ea ți s'a dat, ca prin aceasta să slugești Lui.

Săracul nu poate face milostenii, căci toată truda lui e absorbită de nevoile vieții. Ori de poate rupe o fărâmă și pentru alții, înaintea lui Dumnezeu e de preț puținul lui, ca și filerul văduvei, dar, pentru lipsurile și suferințele mulțimii, tot puțin rămâne și bogatul e chemat să suplinească diferența.

„Răscumpărarea sufletului omului este bogăția lui“ (Pilde 13, 8).

Policarp.

In fața primejdiei.

Când corpurile legiuitoare din România-Mare, au ridicat biserica noastră la rangul de „dominantă“, ar fi trebuit să se îngrijească, ca preoții acestei biserici să fie puși în condiția de viață, care o reclamă biserica dominantă, obligând comunele a-le ridica case parohiale, precum au bisericile streine din țară, cari nu sunt dominante; dar în loc de a face astfel de dispozițiuni, au adus legea impozitelor, care pe preoți îi despoaie nu numai de dreptul scutirii de impozite asupra caselor, puse în serviciul parohiei, ci și sesia parohială o despoaie de dreptul avut în trecut, de a fi scutită de impozite comunale.

Chestia aceasta a sesiunilor nu e mai puțin arzătoare ca aceea a caselor și, cu durere sufletească, trebuie să ne preocupe ca cea dintâi.

Scutirea sesiei parohiale de dări comunale a fost un privilegiu, care pe preot l-a scutit de multe șicane, prin ce și-a putut păstra cumpătul și liniștea sufletului, de care are necondiționată lipsă în practicarea misiunii sale în senz evanghelic.

Darea comunală e o dare nemăsurată, fără fund, care, neconținut te molestează când cu una, când cu

alta. Și, ce să nu repetez efectele rele, pot zice dezastruoase ale legii impozitelor, aplicate asupra caselor parohiale, descrise în articolul meu anterior „Prestigiul preoției“, — afirm pe scurt, că aceleași efecte le are aplicarea legii și asupra sesiilor parohiale.

Să ne întrebăm numai: oare așa mult apasă în cumpănă impozitul ce-l plătește preotul după sesia parohială către comună? Oare, dacă în era unguerească s'a putut susține comuna fără impozitul preotului, acum să nu se poată? Noi credem, că o comună nu e avizată necondiționat la contribuția preotului. Iar dacă fauritorii legii și executorii ei se gândesc la gospodăria comunii, mult mai bine ar face, dacă ar scuti comunele de spese, de care s'ar putea dispensa, cum sunt și de preziante, transferările notarilor, cari apasă bugetele comunale cu zeci de mil, la care paradă sunt condamnate să contribuie acum și sesiile parohiale, din pungile bieților preoți; — apoi a exercia o controlă minuțioasă asupra gospodăriei comunale, în care obvin abuzuri ca nici când altă dată. Sunt lucruri acestea, pe cari le probez cu date concrete din comuna mea.

Pe scurt, preoția noastră și cu ea biserica, prin legea impozitelor e pusă în fața unei primejdii, care e menită a-i micșora prestigiul. Și eu zic, că decât a-l supune pe preot la umiliri și șicane prin impozitele comunale, mai bine să-i reducă ajutorul din partea statului. Căci, ce folos e în aceea, dacă; ca și țiganii: ai bani, dar onoare nu.

Noi preoții, dacă mai ținem la prestigiul nostru, suntem datori, ca cu mijloacele și pe căile ce ne stău la dispoziție, să înfruntăm primejdia și să o delăturăm. Să-i facem pe legislatorii țării noastre să înțeleagă, că prestigiul nostru însemnă prestigiul bisericii dominante, care e identic, cu prestigiul patriei.

Razleți și divizați însă, e cu neputință să ne apropiem de mai maril zilei, pentru cuvântul, că suntem prea mici. Destul e, că suntem mari, când ei au lipsă de noi. Acesta încă e un fapt dovedit. Doară în articolul meu anterior am amintit, că am apelat decusul suprefectului, adus în cauza impozitului comunal pe casă, la ministerul de interne, dar n'a ajuns la locul destinat, ci s'a decis ca la forul al trellea, în locul delegațiunii județene, care nu există, la prefectul județului. Deci, dela subprefect, a trecut la prefect, ceea ce însemnă că, am făcut calea dela Ana la Calăfa. Și doresc să aflați, că am pierdut cauza.

Deci, trebuie să recunoaștem, că favoruri pentru preoția noastră putem exopera numai prin solidaritate și pe calea organizării. Organizați suntem în societatea noastră „Andrei Șaguna“, dar solidaritatea întru apărarea intereselor noastre ne lipsește, fapt, pe care nime nu-l va putea contesta. Deși toată tăria rezidă azi numai în solidaritate. Iucai, de ar ajunge resunetul acestor doleanțe, la urechile conducătorilor asociațiunii noastre, și le-ar trece prin inimă floril

durerii de care e pătruns corpul preoțimii noastre prin izbitura căuzată de legea impozitelor!

Dar, mai este o cale, pe care ne putem pune în contact cu legislatorii țării. Aceasta e calea noastră ierarhică, a Ven. Consistoare.

Și până acum chiar, datorim cu fiască recunoștință Ven. Consistor din Arad, că a întreprins la Preaven. Consistor mitropolitan, ca să ceară guvernului țării scutirea preoților de impozitele comunale, cu cari se însărcină sesiile parohiale. Dar, același, Preavenerabil, a înțeles lucrul altfel, răspunzând că nu se poate, fără numai prin o reformă generală a impozitelor comunale. Reflectez cu supunere fiască, că acest răspuns pe noi preoții nu se satisface, ci, credința noastră e, că trebuie să cerem. Noi afirmăm cu sf. Scriptură: „*Bate și fi se va deschide*“. Chiar și mama care-și iubește atât de mult copilul, nu-i dă să sugă până nu plânge! Doară noi preoții încurajăm poporul cu cuvintele sf. Scripturi: „*Cereți și veți lua*“. Și dacă numai la noi, la preoți, nu se valorifică aceste îndemnuri sfinte, ce se alege de credința noastră? Ar trebui să desperăm, puindu-ne pe acest fel de interpretare.

Dar cauzei acesteia să mai poate ajuta. Cunoșc pe părintele Dr. Gh. Ciuhandu, președintele asociațiunii clerului „*Andrei Șaguna*“, ca pe unul dintre cei mai însuflețiți membri ai clerului nostru, de sus până jos, cu iubire de progres, de dreptate și de înălțare a prestigiului sf. noastre biserici; de aceea îl rog stăruitor ca, râvna sfântă, de care a dat dovadă până acum, să și-o pună și la exoperarea repunerii preoțimii noastre în dreptul ce l-a avut în era ungurească, până de curând, ca casele preoților și sesiile parohiale să fie scutite de impozite comunale, așa cum am fost în era trecută.

Cu bunăvoință, această cerere a preoțimii se poate așterne guvernului țării, pe calea biroului central al asociațiunii. Apoi tot acest birou să se adreseze și Pr. Ven. Consistor mitropolitan cu cerere motivată, ca să întrevină la guvern în scopul indicat. Iar păr. Dr. Gh. Ciuhandu, va binemerita recunoștința preoțimii.

Cu atâta aș fi terminat articolul meu. Cred însă a servi la luminarea chestiei, într'o privință, dacă voi comunica convorbirea, ce am avut-o cu un senator.

I-am spus, între altele, că noi, preoții, suntem nemulțămiiți cu legile ce ne-au adus ei; ca și când anumit ar fi lucrat împotriva noastră, a acelora, cari li-am dat tot concursul ca să fie aleși.

Dânsul mi-a zis, că noi preoții nu avem motiv să ne plângem, că atâtea îmbunătățiri ni-au făcut. Să gândească la salariu.

I-am răspuns: „Ce folos, că ce ni-ați dat cu o mână ați luat cu cealaltă, iar noi rămânem cu batjocura. E vorba de aceea, că prin legea impozitelor ni-ați redus prestigiul înaintea poporului și a streinilor“.

Și după ce i-am explicat detaliat chestia impozitului pe casele și sesiile parohiale mi-a replicat, că ei acestea nu le-au știut. Trebuia însă să le știe directorii generali din Minister și la redactarea legii, să fi fost cu conziderare la favorurile, ce le-au avut preoții sub legile ungare.

M'am gândit atunci, că am avut și noi preoți în parlament, cari se cuvenia să știe apăra interesele preoțimii noastre. Iar dacă asta n'au făcut-o, de ce bine sunt acolo? S'o spună dânsii.

Bărăteaz.

Pr. Nicolae Crișmaru.

Fondul „GRIGORIE EPISCOPUL“ pentru propaganda religioasă din eparhia Aradului.

Pentru a contrabalansa și nimici diferitele curente religioase destructive, cari au atacat temelia de existență a bisericii și neamului nostru. P. S. Sa Domnul Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa îndată după instalarea Sa pe tronul episcopiei noastre, a inițiat colectarea sau mai bine zis înjghebură unui fond, din care să se alimenteze spesele încopciate cu propaganda sistematică ce trebuie purtată contra sectelor religioase. Acest fond pentru care P. S. Sa, are o grije deosebită, crește și azi, numai grație insistenței și rugămintelor ce părintele Episcop depune pe lângă diferite instituții și persoane din patria noastră.

Consistorul nostru, ca un omagiu pentru munca, râvna și dragostea ce P. S. Sa depune pentru intensificarea vieții religioase morale, a credincioșilor noștri din eparhia Aradului, în ședința ținută în ziua celor trei mari Ierarhi ai bisericii noastre, ziua când P. S. Sa și-a serbat pentru întâia dată ziua onomastică, au decis cu mare însuflețire să numească fondul de propagandă după numele de Episcop al părintelui nostru Episcop.

În această ședință dnii asesori consistoriali A. Călnicean și S. Stana, au prezentat următoarea propunere:

*Preasfințite Domnule Episcop!
Venerabile Consistor!*

Când prin vrerea Provedinței divine a-ți luat conducerea diecezei noastre, cel dintâi lucru al Preasfinției Voastre a fost și este azi, intențificarea vieții religioase-morale așa de mult atrofiată de miazmele, răsărite în urma marelui cataclizm mondial.

Ca să puteți duce înainte cu rezultate mulțumitoare acest nou duh de viață premenită, Vă trebuiau mijloace materiale, pe cari dieceza săracă nu putea să Vi-le pună la dispoziție.

În consecință, cu o însuflețire, ce impune respect și admirație, a-ți inițiat înjgheburile unui fond de propagandă religioasă, în care până azi a încurs suma de peste 300 000 Lei și care, mulțumită stăruinței și interesului ce-i purtați, crește zilnic.

S'apropie Preasfințite Domnule Episcop ziua de 30 Ianuarie, sărbătoarea celor trei mari ierarhi ai bisericii noastre, când pentru întâia dată se va sărbători onomastica Preasfinției Voastre după numele ilustrului ierarh Grigorie.

Insuflețiți și noi de avântul și dragostea cu care Preasfinția Voastră îmbrățișați marea problemă a propagandei religioase, ne luăm voie a face propunere Veneratului Consistor și Vă rugăm pe Preasfinția Voastră să primiți preagrațios, ca fondul inițiat de Preasfinția Voastră, să poarte pe viitor numele de: Fondul „Grigorie Episcopul” pentru propaganda religioasă în dieceza Aradului.

Suntem al Preasfinției Voastre și Veneratului Consistor.

Arad, 26 Ianuarie 1926.

Devotați:

*Aurel Călniceanu,
Simion Stana,
asesori consistoriali.*

Să dea bunul Dumnezeu, ca sub noua numire acest fond să crească la o sumă care să poată face fața an de an tuturor așteptărilor ce sunt legate de propaganda noastră religioasă. Publicul mare, instituțiile noastre particulare de ori ce categorie socială, să-și fie de datorie a contribui an de an la acest fond.

Mergeți la Biserică.

— Mărturisirea unui deținut. —

Eram copil, abia împlinisem cinci ani, când m'am dus pentru prima oară la Biserică. Părinții mei plecară în altă localitate și bunica mea, ca să nu mă lase singur acasă, m'a luat cu ea la Biserică. M'a învățat cum să fac Sfânta Cruce și să sărut Icoanele și am plecat. Pe drum bunica m'a spus, că acolo în Biserică locuiește Dumnezeu care a făcut lumea și care e bătrân de tot și cu o barbă mare albă. La Biserică m'am închinat frumos, așa cum m'a învățat bunica, dar ochii mei alergau în toate părțile să vadă casa unde stă Dumnezeu. Și când să sărut Icoana, ochii mei au zărit pe preot îmbrăcat în haine de aur și cu o barbă mare albă, iar eu crezând că e chiar Dumnezeu, m'am zăpăcit și n'am mai putut sărut Icoana. Mia spus apoi bunica, că acela este preotul dar mie mult timp mi-a rămas în minte figura lui frumoasă și ochii lui blânzi.

Abia când am împlinit șapte ani am început să mă duc regulat la Biserică și să iau Sfânta Comine-

cătură. Când am eșit însă și din liceu și aveam matura, am crezut, cum cred mulți alți, că nu e nevoie pentru oameni culți să se ducă prea des la Biserică, acolo trebuie să meargă mai mult poporul.

Și așa m'a apucat războiul. În acest măcel de nedescris, când starea nervoasă și instinctul de conservare transformă pe om în fiară, am uitat și eu ca toți ceice am fost în lupte, am uitat de sfânta Biserică și fără voia noastră în baza ordinelor ce am avut am păcătuit contra percepțelor Evangheliei.

Au trecut de la război șapte ani, timp în care m'am crezut prea vinovat pentru a mai trece pragul Bisericii. Dar iată că o mare nenorocire a căzut pe capul meu.

M'am zbuciumat mult; sufletul și inima s'a umplut de ură, am pierdut curajul când m'am gândit iarăși la sfânta Biserică. Și pentru că păcatul mărturisit e pe jumătate iertat, trebuie să mărturisesc că nu m'am dus la Biserică după șapte ani de lipsă, pentru ca să mă rog la Dumnezeu pentru iertarea păcatelor mele, ci m'am dus ca să-l rog ca să pedepsească pe cei ce mi-au făcut rău. Nu era o Biserică mare și frumoasă, în care ochii să se desfete privind-o, cum se desfătă sufletul ascultând slujba. Era o odaie mică, transformată în locaș Sfânt.

Am ascultat slujba și apoi o simplă cuvântare a preotului, cuvântare simplă dar care a mers de la inimă la inimă, cuvântare care m'a făcut să-mi plec capul, lacrimi să-mi curgă pe obraz și în loc să mă rog pentru pedepsirea dușmanilor mei, m'am rugat pentru iertarea păcatelor mele. De atunci m'am dus mereu în unica Bisericuță, am ascultat slujba și predicile preotului. Sfintele taine, pe care eu nu le-am pătruns, m'au pătruns ele pe mine, mi-au învăluit sufletul și mi-a dat liniștea care îmi lipsește. Astăzi privesc nenorocirea mea cu curaj, ca ceva trecător, cu mulțumire că voi putea aprecia mai bine în viitor fericirea.

Scriu aceste rânduri pentru ceice suferă, pentru voi cei nenorociți, spunându-vă: nu pierdeți curajul; mergeți la Biserică, rugați-vă pentru iertarea păcatelor voastre, și ori cât de mare ar fi acea nenorocire o veți suporta, așteptând vremuri mai bune.

Ori și ce ființă omenească trebuie să aibă în viață un ideal și oricât de bogat al fi sau oricât de sărac, cred că cel mai curat ideal este liniștea sufletească, liniște pe care nu o vei căpăta decât prin Biserică. Mergeți dar la Biserică.

Nr. 674/1926.

Aviz preoților.

Privitor la călătoria cu reducere pe CFR. Ministerul Cultelor ne încunoștințează, că viza pe trimestrul Octomvrie 1925 dă dreptul la prelungire până la 31 Martie 1926, după care dată se vor lua noul dispozițiuni pe cari nu le cunoaștem încă.

Arad, la 12 Februarie 1926.

Consistorul ori. rom din Arad.

Biserica Activă II : Filosofia

de Prof. Caius Turicu.

CAP. I.

Ce este filozofia ?

„Filozofia e o construcție ridicată cu ajutorul uneltele; uneltele filozofiei sunt criteriile filozofilor; pentru a îmbunătăți produsele trebuie să îmbunătățești uneltele... Trebuie să schimbi sufletele!” G. Papini.

1. Ființa filozofiei.

Deosebirea între om și animal pe lângă multe altele constă îndeosebi în viața intelectuală-sufletească a omului, de care nu dispune nici un reprezentant din regnul animalic ori cât de asemănător ar părea trupește cu omul. Animalul vede, aude, pipăie, miroase, gustă — în genere are toate aparatele senzoriale, are organe de intuiție, cari înregistrează reprezentări ce se pot reproduce în formă de amintiri; nu dispune însă de astfel de forțe spirituale cu ajutorul cărora să pătrundă în acele reprezentări, meditănd și scoțind raționamente ori formulându-și judecăți. Activitatea intelectuală a animalului — dacă se poate vorbi despre atare — este pusă întreagă în serviciul necesității vieții, a traiului zilnic și a susținerii speciei. Cu un cuvânt viața lui internă este pusă în serviciul *interesului practic*. Despre un interes *teoretic* aici nu se poate nici vorbi. Acesta se trezește numai într-o viață intelectuală superioară, într-o viață sufletească, ce întâlnim exclusiv la om.

Omul nu se mulțumește numai cu reprezentări și reproduceri la cari lucrează intuiția și memoria, ci se ridică în urma interesului teoretic deasupra acestora, combinându-le prin fantazie în icoane noi, iar prin rațiune le abstractizează în perfecțiuni, unindu-le și închegându-le într-o icoană unitară. Omul tinde spre concepții unitare. Prin această muncă, eminent omenească, se naște *filozofia*. Interesul teoretic pornește întreg aparatul superior intelectual spre o *muncă de unitarizare a totalității reprezentărilor* și tocmai în aceasta lucrare de armonizare stă ființa filozofiei.

Gânditorul *Fr. Paulsen* o definește ca: încercare mereu repetată de a ajunge la un tot de reprezentări și idei asupra fătorei, coordonării, asupra rostului și înțelesului tuturor lucrurilor. Toți gânditorii moderni văd în filozofie o muncă cugetătoare întru armonizarea rezultatelor celorlalte științe. În chipul acesta se exprimă prof. vienez *Ierusalem*: Filozofia este aceea muncă cugetătoare pe care omul o interprinde cu scopul ca experiența zilnică și rezultatele cercetărilor științifice să le unească într-o concepție unitară și fără contradicții despre lume, care este capabilă a satisface necesităților intelectului și cerințelor dispoziției omului. (Einleitung in die Philosophie 21.)

Dela începutul ei filozofia a nuzuit să ajungă la o concepție armonică asupra tuturor lucrurilor din lume. Ori, noi bine știm că aceste au aparte fiecare terenul lor specific de cercetare, la ce ne servesc diferitele științe. Filozofia va trebui deci să stea într-o strânsă legătură cu singuraticile științe pentru a întrebuița rezultatele lor, ca din aceste adevăruri, — cari de multe-ori așa difer de olaltă — să ne dea un *întreg organic*, așa cum dorește interesul teoretic al vieții intelectuale superioare omenești. Ea își îndreptează privirea către tot, către întreg. Totalitatea și omul în totalitate: iată problema filozofiei.

Ca și cuvânt „filozofia” este de origine grecească și nu a apărut pentru primadată ea și un termen tehnic, ci ca un cuvânt din vorbirea de toate zilele. În felul acesta se găsește d. ex. la *Herodot* când povestește întâlnirea lui Solon cu Krösus. Acesta salută înțeleptul atenian cu cuvintele: binevenit-ai la mine, tu care *filozofând* ai vizitat o mare parte de pământ pentru a observa. Din această bineventare a bogatului persan se vedește că filozofia înseamnă „a observa” în general. Filozofând pentru a observa a cutreerat Solon o mare parte de pământ, nu pentru a-și câștiga lucruri practice, ci teoretice, generale. Iată și de aci înțelesul principal al filozofiei: general și teoretic.

Primul care se numește de „filozof” este marele gânditor Socrate. Tot așa se numesc și urmașii lui: Platon și Aristot. Ei se zic modest „filosofi” adecă iubitori de înțelepciune (filo-sofia) nu cutează a se numi înțelepți: „sofol” — cum se titulau sofiștii. — În literatura românească cuvântul „filozof” îl întâlnim pentru primadată în sec. XVII-lea în „Pravilă”, are însă cu totul o altă semnificație. Aici cuvântul este folosit pentru numirea acelor oameni cari cutreeră satele neliniștind populația cu vrăgile și farmecele lor: scamator, vrăgitor. Azi sub filozof înțelegem pe omul care dintr-o concepție mai presus de specialitatea lui profesională, dă explicarea unor lucruri generale, teoretice ca ex: lume, viață, univers, existență, ființă, Dumnezeu, om etc. Filozoful se deosebește de intelectualul gânditor, care se ocupă cu cercetări amănunțite într-un domeniu special; pe acesta îl numim *savant*. Savant este fizicianul, chimistul, astronomul, biologul, psihologul etc., când în sfera lui de preocupare: fizică, chimie, astronomie biologică, psihologie etc., dă rezultate noi, ori rezultatelor vechi le dă o nouă lumină, aducând astfel un nou impuls de viață științei în domeniul căreia operează. Filozoful se folosește de rezultatele savanților, armonizându-le și răspunzind astfel la întrebări generale, cari se refer la întregul teoretic. S'ar crede astfel că filozoful trebuie să aibă știința tuturor savanților. Aceasta ar fi o imposibilitate. — Filozoful poată însă să țină cont despre rezultatele la cari au ajuns științele.

(Va urma.)

INFORMAȚIUNI.

Consistor plenar.

Joi în 11 l. c. Consistorul nostru a ținut ședința plenară sub prezidiul P. S. Sale părintelui Episcop *Grigorie*. Au participat următorii asesori din cler: Dr. Gh. Ciuhandu, Mihai Păcățian, Dumitru Muscan, Tr. Vățian, Proc. Givulescu, Dr. T. Botiș, F. Manuilă, N. Chicin, S. Stana și N. Țandru. Mireni: V. Goldiș, A. Călnicean, A. Crișan, Dr. S. Ispravnic, Gh. Adam, Dr. C. Iancu, Dr. A. Demian și T. Margineanț.

Procesul verbal a fost luat de părintele I. Cioară.

S'a decis: 1. Publicarea concursului pentru îndeplinirea postului de protopop pentru tractul Vinga. 2. S'a încuviințat statutele fondului de penzii pentru funcționarii și muncitorii dela Librăria și Tipografia diecezană. 3. S'a votat bugetul consistorului și s'a discutat mai multe chestiuni din domeniul vieții noastre religioase-morale.

Ședința începută la oarele 10 și $\frac{1}{2}$ s'a terminat la 1 oară după masă.

Personale. Joi seara în 11 l. c. la oarele 8 P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a plecat la București, unde a fost reclamat de interese mai înalte bisericesti-naționale.

Scrisoare de mulțumită. P. S. Sa Episcopul nostru a adresat dlui Dr. A. Leucuța avocat în București, care a donat fondului nostru de propagandă religioasă 10.000 lei, următoarea scrisoare:

Nr. 443—1926.

Domnule Avocat!

Un lucru bun și folositor nici odată nu se poate începe fără de jertfă. Acest adevăr a fost înțeles atât de frumos de cătră D-Voastre contribuind cu suma de 10.000 (zece mii) Lei la sporirea fondului de propagandă al eparhiei Aradului.

Vă asigur, Prea iubite Domnule Avocat, că ați făcut un gest frumos, vrednic a fi imitat de mulți intelectuali ortodoxi ajunși la bună stare materială. Ați urmat cuvintele marelui Apostol Pavel care zice: „Eu prea cu dulceață voi cheltui și mă voi cheltui și pe mine pentru sufletele voastre” (II. Cor. 12).

Primiți deci mulțumirile noastre și asigurarea că jertfa făcută ne va îndemna să stăruim cu cea mai

mare înflăcărare în munca pentru ducerea sufletelor la Hristos Mântuitorul.

Arad, la 27 Ianuarie 1926.

Cu arhierescă binecuvântare:

(L. S.)

Dr. Grigorie Gh. Comșa, m. p.
Episcopul Aradului.

BIBLIOGRAFIE

Lucian Blaga: Fețele unui veac (Biblioteca Semănătorul, No. 134—135 Arad. Prețul 10 lei).

Lucian Blaga e astăzi unul din puținii scriitori români al cărui mare talent e puternic ajutat de o vastă și multilaterală cultură.

Intrarea lui în literatură cu „*Poemele Luminii*” și cu volumul de cugetări „*Pietre pentru templul meu*”, a fost un adevărat triumf.

Acest triumf nu l'a îmbătat însă ca pe alții, ci i-a multiplicat puternic forțele progresive. Volum după volum a părăsit masa de lucru a tânărului poet și gânditor. „Pașii Profetului”, Zamoise, în marea trecere, Cultură și Cunoștință, Daria, Tulburarea Apelor, Fenomenul originar, Filosofia stilului etc. au venit să îmbogățească activitatea lui.

În volumul „*Fețele unui veac*” valorosul scriitor ardelean publică un mare număr de eseuri risipite cu dărnicie prin diferite publicații românești. Recomandăm cu căldură cititorilor noștri acest nou volum care este una dintre cele mai de seamă cărți publicate până astăzi de Biblioteca Semănătorul din Arad.

Savin Constant: Autentice, schițe umoristice (Biblioteca Semănătorul, No. 128—129, Arad. Lei 10).

În anii din urmă am întâlnit des în revistele noastre literare numele Savin Constant. Paginile de proză publicate de acest tânăr ne-au reținut de ne-nunțate ori luarea aminte.

Volumul *Autentice*, publicat de Biblioteca „Semănătorul” — pare ni-se primul volum al dlui Savin Constant, — ne înfățișează o sumă de schițe umoristice, scrise cu remarcabil talent, cari se citesc cu plăcere.

Dela Asociația clerului „Andrei Saguna”

Nr. 1—1926.

Comunicat

În baza §. 6 din „Regulamentul pentru organizarea despartămintelor”, în decursul postului sfintelor Paști se vor ținea adunările ordinare ale despartămintelor.

Programa adunării e următoarea:

Zluc 1. a. m.:

1. Te-Deum.
2. Deschiderea adunării prin președinte.
3. Raport asupra activității pastorale a preoțimii și a cercurilor religioase în 1925.
4. Dare de seamă asupra activității despărțământului în 1925.
5. Constatarea plătirii cotizațiilor pe 1925 și incassarea celor de pe 1926. — Inscrierea de membri noi.
6. Alegerea alor doi delegați, pe lângă președinte, la congresul viitor.
7. Inițiative de organizare pentru promovarea vieții religioase și culturale în cuprinsul despărțământului și pentru propășirea Asociației.
8. Chestiuni oficiale.
9. Propuneri.

După masă și a II-a zi:

Se întocmesc misiuni interne cu mărturisirea și cuminerea preoților, a profesorilor preoți, a absolvenților de teologie și a funcționarilor bisericești.

Pentru meditația de pregătire înainte de mărturisire recomandăm textul: „Să se ispitească omul pe sine și așa din pâine să mănânce și din pahar să bea” (Rom. 11, 28), iar pentru meditația dela cuminere: „De câte ori veți mânca pâinea aceasta și veți bea paharul acesta, morțea Domnului vestiți până până când va veni”. (Rom. 11, 26).

P. Cucernicii Părinți, președinți ai despărțământelor vor designa din bună vreme referenți la rapoartele despre activitatea pastorală a preoțimii și a cercurilor religioase. Asemenea se vor designa referenți pentru meditații.

Biuroul central al Asociației.

CONCURSE.

Nr. 60—926.

Concurs repetit. Pentru îndeplinirea parohiei **Lalașinț** (protopopiatul Lipovei) devenită vacantă prin decedarea parohului Ioan Hadan în conformitate cu rezoluțiunea consistorială Nr. 661/926, se publică de nou concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios a „Biserica și Școala”.

Emolumintele sunt:

1. Un intravilan parohial.
2. Una sesiune de pământ parohial în estenziunea sa de astăzi așa precum a folosit-o decedatul paroh de 32 jugh. și anume: 20 jugh. arabil și 12 jugh. fânaț tot la șes, pe timpul cât va fi numai un preot în comuna bisericească.
3. Stolele legale.
4. Birul legal care stă din una măsură cucuruz dela fiecare număr de casă, iar dacă pe un intravilan

ar fi două case, aceste laolaltă plătesc măsura respective de fiecare jumătate măsură.

Din venitul parohial jumătate — până la 2 Martie 1926 — compete văduvei preotese rămasă după decedatul preot, care va suporta toate dările după beneficiul său. Preotul ales va predica în toată Dumineca și sârbătoarea, va catehiza la școalele din loc, și va suporta toate dările după beneficiul său.

Parohia e de clasa III-a, recurenții vor dovedi asemenea calificațiune.

Reflectanții i-și vor înainta recursurile ajustate cu documentele recerute — adresate Comitetului parohial ortodoxă română din Lalașinț, — la oficiul protopopesc ortodoxă română din Lipova și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Lalașinț, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie observând strict dispozițiunile Ș-lui 33 din Reg. pentru parohii.

Cel din alta dieceză au să posedă permisiunea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan de a putea recurge, ceia-ce vor dovedi protopresbiterul tractual spre a li-se da voia a se prezenta în parohie.

Lalașinț, din ședința comitetului parohial ortodoxă română, ținută la 8 Iunie 1925.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu: *Fabriciu Manuță*, protopop.

1—3

Pentru întregirea parohiei vacante din **Ramna**, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele venite:

1. Usufructul sesiei parohiale constătătoare din 3 jug. pământ arabil, 16 jug., care le folosește comuna de pășune. Comuna se declară, că la împrumutarea va schimba aceste 16 jug. de pășune și va da altele cu pădure.
2. Usufructul unui intravilan.
3. Stolele legale și bir legal.
4. Retribuția dela stat, pentru care parohia nu ia nici o răspundere.

Parohia e de cl. III-a.

Alesul va predica în toată Dumineca și sârbătoarea, va suportă toate dările după beneficiul său, fiind îndatorat a catehiza la școala primară din loc, fără alta remunerație din partea parohiei.

Reflectanți își vor înainta petițiile înstruate în regulă comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral din Buteni, în termenul concursual.

Tot în acest termen sunt poștiți a se prezenta într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în sf. biserică din Ravna, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu: *F. Roxin*, protopop.

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Aldești**, — conform hotărârei Ven. Cons. Dioc., No 4559/925 — se scrie *de nou* concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

1. Usufructul unui intravilan și locuință în școala confesională.

2. Usufructul sesiei parohiale, cu drept de pășunat.

3. Stolele legale.

4. Birul, constătător: a). Din 30 l. cucuruz sfărâmat dela parohienii cu 8 jugh. și mai mult pământ extravilan; b) din 15 l. cucuruz dela parohienii cu 4—5 jugh. pământ extravilan; c) din 7½ l. cucuruz dela parohienii cari au mai puțin de 4 jugh. cat. pământ extravilan; d) jelerii, cari și după executarea reformei agrare, vor rămâne fără pământ extravilan, sunt scutiți de bir.

5. Intregirea salariului, din vistieria statului, pentru care însă parohia nu ia răspundere.

Parohia este de cl. II., dar vor fi admiși și recurenți de cl. III.

Alesul predica în toată Dumineca și sărbătoarea, va solvi dările pulice după beneficiul său și va fi îndatorat a catehiza elevii ort. rom. dela școala primară, fără vre-o renumerațiune dela parohie.

Reflectanții își vor înainta recursese, — ajustate cu documentele necesare și adresate comit. par. din Aldești, — la oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu (jud. Arad) și se vor prezenta în careva Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică — pe lângă observarea dispozițiilor Reg. pentru parohii, — pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și în cele rituale.

Din ședința comitetului par. din Aldești, ținută la 23 Ianuarie 1926.

Mihal Cosma m. p.
adm. par. președinte.

Avisalon Tripa m. p.
notar-adhoc.

Publicațiune de licitație.

În ziua de 18 Februarie a. c. ora 15 se va ține licitație cu oferte închise în localul primăriei din *Vinga*, pentru darea în întreprindere a lucrărilor referitoare la aranjamentul intern (tâmplărie sculptură, zugrăveală, pictură și aurare) a bisericii ort. române nou zidite din comuna *Vinga*.

Ofertele, cari nu sunt în regulă și sunt sosite chiar prin poștă mai târziu, nu vor fi luate în considerare.

Ofertantul trebuie să fie cetățean român și să aibă îndreptățirea de a executa asemenea lucrări, în conformitate cu legea industrială.

La ofertă se va anexa și vadiul de 10% în numerar ori în hârtii de valoare recunoscute de stat.

Planurile, caietul de sarcini și condițiunile referitoare la lucrările din chestiune se pot vedea la ofi-

ciul protopresbiteral ort. rom. din Timișoara Circ. IV. Str. Mircea Vodă Nr. 6, în orele oficioase a. m.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrările acelei firme sau persoane care-i oferă mai multă garanță morală și materială.

Vadiul ofertelor neacceptate se va restitui în termen de 3 zile socotit dela deschiderea ofertelor.

Pentru Comitetul parohial ort. rom. din *Vinga*.

Dr. P. Țiucra, protopop ort. rom.

A v i z.

Se aduce la cunoștința On. public, autorităților publice și autorităților bisericești, că am deschis un birou de

„ARCHITECTURĂ ȘI CONSTRUCȚIUNI”

instalat visa-vis de gara CFR. Arad.

Executăm tot felul de planuri și devize pentru locuințe, școli și biserici și alte lucruri cari aparțin arhitecturii, totodată și întreprindem orice lucrări de această ramură.

Cu stimă:

DAN ȘI DRECIN,

Birou de Arhitectură și Construcțiuni.

A v i z.

Cu onoare aduc la cunoștință onoratu-lui public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

Citiți și răspândiți

Biserica și Școala

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.